

TARTALMI KIVONAT

Repcekártevők vizsgálata

Varga Anna

Vidékfejlesztési agrármérnöki szak, alapképzés, levelező tagozat

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem, Georgikon Campus, Növényvédelmi Intézet,
Növényvédelmi Tanszék

Belső témavezető: Dr. Marczali Zsolt, egyetemi docens, MATE Georgikon Campus,
Növényvédelmi Intézet, Növényvédelmi Tanszék

Jelenleg Európa mezőgazdasága, illetve hazánk mezőgazdasága rendkívül nehéz helyzetben van a különböző külpolitikai problémák (Ukrán gabonaválság), valamint az egyre szigorodó EU-s szabályozások miatt (2030-ra 50%-kal csökkenteni kell a kémiai növényvédőszer felhasználást minden tagországban, egyre több hatóanyag engedélye kerül visszavonásra). Ezen tények tudatában az Európai Unió tagállamainak versenyképessége csökken a környező, EU-n kívüli országokéval szemben. Ebben a kimondottan nehéz gazdasági helyzetben a gazdálkodóknak a lehető legmagasabb szintre kell emelni a termelés hatásfokát, illetve az őket terhelő költségeket a lehető legalacsonyabbra csökkenteni. Ennek egyik legfontosabb eleme az integrált növényvédelem, melynek alapja az előrejelzésre alapozott növényvédelmi kezelések elvégzése, mellyel növeljük a termelékenységünk hatásfokát, valamint csökkentjük kiadásainkat, illetve megakadályozzuk az indokolatlan környezetterhelést. Így fenntarthatóbbá tesszük a gazdálkodásunkat, mellyel versenyképesek maradhatunk a jelenlegi körülmények között is.

Összességében az őszi káposztarepce kártevői elleni fellépés sikere rendkívül összetett biológiai, ökológiai jelenségek függvénye, melyhez társulnak az embertől függő döntéshozatali elemek minősége is. Mivel ez a növény a világ harmadik, az Európai Unió első és Magyarország második legfontosabb növényi olajforrása, emellett az egyik legintenzívebb szántóföldi kultúra, így célszerű törekedni a leggazdaságosabb termesztésre. Ennek a gazdaságos termesztésnek azonban az integrált növényvédelem, a minőségi növényápolás és az állomány kielégítő tápanyag-utánpótlása az alapja. Amennyiben a repce termesztésünk alapelemei a tavasszal

végzett inszekticides kezelések, várhatóan jobb és nagyobb betakarítható termésmennyiséget fogunk elérni.

Vizsgálatom célja a sikeres repcetermesztést egyre jobban veszélyeztető kártevők betelepedésének nyomon követése volt, kiemelt figyelmet fordítva két jelentős tavaszi kártevő faj, a repceszár-ormányos (*Ceutorhynchus pallidactylus*) és a nagy repceormányos (*Ceutorhynchus napi*) fellépésére, melyek ellen az éghajlat változással járó évszak egybemosódás következtében előrejelzés nélkül szinte lehetetlen hatékonyan védekezni.

Vizsgálataim során a kora tavasszal kihelyezett színcsapdákkal a két ormányos faj megjelenését, a vizsgált repcetáblába való betelepődését, valamint egyedszámuk növekedését és a növényvédelmi kezeléseket követő változását követtem nyomon. A begyűjtött adatok és tapasztalatok alapján értékeltem a repce tavaszi szár kártevői elleni védekezés és az alkalmazott növényvédelmi technológia összefüggéseit.

A vizsgálataim során bebizonyosodott, hogy a beállított kísérletnek helyet adó termesztési táblánkon a repceszár-ormányos a domináns kártevő, míg a nagy repceormányos előfordulása elenyésző volt. A vizes sárgatál, mint előrejelzési eszköz kiválóan alkalmas volt a betelepülés nyomon követésére. A repce vegetatív részeit károsító ormányos kártevőkre a vizsgálat során két betelepülési hullám volt jellemző, melyek közül az első számított jelentősebbnek. Az alkalmazott készítmények jó hatékonysággal irtották a repceszár-ormányost, hatástalanság, esetleg rezisztencia gyanúja nem lépett fel. A lehullott csapadék önmagában nem csökkentette a károsítók egyedszámát, ahhoz drasztikus, tartós hőmérséklet csökkenés is szükséges volt. Az elmúlt évek és az idei évi tapasztalataink alapján a tavaszi szár-kártevők betelepődése a korábbi szakirodalmi adatokkal szemben előbb kezdődik. A vizsgálat eredményétől függetlenül javaslom a repce táblákon az ormányosok dominancia viszonyát felderíteni, hiszen a nagy repceormányos megjelenése sem kizárt a beszűkült vetésszerkezet miatt, mely a szakirodalom szerint jóval nagyobb gazdasági károk okozására képes.

A repce gazdaságilag is a legdrágább kultúra a konvencionális szántóföldi termesztésben szereplő növények közül, hiszen rendkívül magas a ráfordítás igénye, mind gazdasági szempontból, mind humán erőforrás ügyileg. A repce fenntartható termesztéséhez a jövőben elengedhetetlen lesz a megfelelő előrejelzési módszerek helyes alkalmazása, valamint az arra alapozott növényvédelmi kezelések megfelelő időben történő elvégzése. Az eredményes termeléséhez továbbá nélkülözhetetlen a pontos technológiai és gazdasági terv készítése, majd annak maradéktalan betartása. Amennyiben ezeket megteesszük, úgy gazdaságilag rendkívül nagy sikereket érhetünk el az őszi káposztarepce termesztésével.